

2010
PSYCHOLOGY - I (Optional)
मानसशास्त्र - I (वैकल्पिक)

100133

Standard : Degree

स्तर : पदवी

Nature : Conventional

स्वरूप : पारंपारिक

Total Marks : 200

एकूण गुण : 200

Duration : 3 Hours

कालावधी : 3 तास

Note :

सूचना :

- (i) Answers must be written either in English or in Marathi.
उत्तरे इंग्रजीमधून किंवा मराठीमधून लिहिली पाहिजेत.
- (ii) Question No. 1 is Compulsory. Of the remaining questions, attempt any four selecting one question from each section.
प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे. उर्वरित प्रश्नांमधून कोणतेही चार सोडवा पण प्रत्येक विभागातून एक प्रश्न निवडून सोडविणे आवश्यक आहे.
- (iii) Figures to the RIGHT indicate marks of the respective question.
उजवीकडील अंक संबंधित प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
- (iv) Number of optional questions upto the prescribed number in the order in which they have been solved will only be assessed. Excess answers will not be assessed.
ज्या क्रमाने निर्धारित संख्येपर्यंत पर्यायी प्रश्नसंख्या सोडविली आहे तेवढीच प्रश्नसंख्या तपासली जाईल, अतिरिक्त उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- (v) Credit will be given for orderly, concise and effective writing.
नीटनेटक्या, संक्षिप्त व परिणामकारक लिखाणास श्रेय दिले जाईल.
- (vi) Candidate should not write roll number, any name (including their own), signature, address or any indication of their identity anywhere inside the answer book otherwise he/she will be penalised.
उत्तरपुस्तिकेच्या आतील भागात कोठेही उमेदवाराने बैठक क्रमांक, स्वतः किंवा इतरांचे नाव, पत्ता किंवा आपली ओळख देणारे चिन्ह नमूद करू नये अन्यथा तो शिक्षेस पात्र ठरेल.
- (vii) For each slab of 10, 15 and 20 marks, the examinee is expected to write answers in 125, 175 and 250 words respectively.
प्रत्येकी 10, 15 आणि 20 गुण असलेल्या प्रश्नांची उत्तरे परिक्षार्थीकडून अनुक्रमे 125, 175 आणि 250 शब्दांमध्ये अपेक्षित आहेत.
- (viii) In case of any ambiguity, English version will be considered as authentic.
कोणत्याही प्रकारच्या संदेहाच्या स्थितीत, इंग्रजी भाषांतर ग्राह्य समजले जाईल.

P.T.O.

1. Answer the following questions : (any four)

खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(a) What is Psychology ? State the nature of psychology.
मानसशास्त्र म्हणजे काय ? मानसशास्त्राचे स्वरूप स्पष्ट करा.	10
(b) Describe with experiment the classical conditioning.
अभिजात अभिसंधानाचे प्रयोगासहीत वर्णन करा.	10
(c) How attitudes are formed ?
अभिवृत्ती कशा तयार होतात ?	10
(d) Describe in brief the concept of "artificial intelligence".
"कृत्रिम बुद्धीमत्ता" ही संकल्पना थोडक्यात वर्णन करा.	10
(e) How meditation is helpfull in stress management ?
ताण तणाव नियंत्रणामधे ध्यानधारणेची कशी मदत होते ?	10

SECTION - A

विभाग - A

www.mpscmaterial.com

2. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(a) (i) Write short note on behaviourism.
वर्तनवादावर संक्षिप्त टीप लिहा.	5
(ii) Write short note on archival research.
दफ्तरी संशोधन पध्दतीवर संक्षिप्त टीप लिहा.	5
(b) Describe correlational method.
सहसंबंधात्मक संशोधन पध्दतीचे वर्णन करा.	10
(c) Describe fundamental method of research.
मानसशास्त्राच्या मूलभूत संशोधन पद्धतीचे वर्णन करा.	10
(d) How conclusions are drawn in psychology ?
मानसशास्त्रामधे निष्कर्ष कसे काढले जातात ?	10

3. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(a) (i) Write shortnote on observation method.
निरिक्षण पद्धतीवर संक्षिप्त टीप लिहा.	5
(ii) What is field-experiment ?
क्षेत्रिय प्रयोग म्हणजे काय ?	5
(b) Describe survey method of psychological research.
मानसशास्त्रीय संशोधनाच्या सर्वेक्षण पद्धतीचे वर्णन करा.	10
(c) Explain in brief the sampling method.
नमुना पद्धती थोडक्यांत स्पष्ट करा.	10
(d) How data is analysed in psychology ?
मानसशास्त्रीय माहितीचे विश्लेषण कसे केले जाते ?	10

SECTION - B

विभाग - B

4. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(a) What is attention ? Describe external determinants of attention.
अवधान म्हणजे काय ? अवधानाच्या वस्तुनिष्ठ नियामकांचे वर्णन करा.	15
(b) What is learning ? State the nature of learning.
अध्ययन म्हणजे काय ? अध्ययनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.	10
(c) What is forgetting ? State the quases (theories) of forgetting.
विस्मरण म्हणजे काय ? विस्मरणाची कारणे (सिद्धांत) स्पष्ट करा.	15

5. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(a) Define perception. State the principles of perceptual organization.	15
संवेदनाची व्याख्या लिहा. संवेदनाची संघटनात्मक तत्वे स्पष्ट करा.	
(b) Explain basic forms of learning.	10
अध्ययनाचे मुलभूत प्रकार स्पष्ट करा.	
(c) Explain the concept and nature of memory.	15
स्मृतीचे स्वरूप आणि संकल्पना स्पष्ट करा.	

SECTION - C

विभाग - C

6. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(a) Describe theories of ageing.	10
वृद्धत्वाच्या सिद्धांतांचे वर्णन करा.	
(b) Describe any three theories of motivation.	15
प्रेरणेच्या कोणत्याही तीन सिद्धांतांचे वर्णन करा.	
(c) Describe psychoanalytical theory of personality.	15
व्यक्तीमत्वाच्या मनोविश्लेषणात्मक सिद्धांतांचे वर्णन करा.	

7. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(a) (i) How culture influences human development.	5
संस्कृतीचा मानवी विकासावर कसा परिणाम होतो ?	
(ii) How family influences human development.	5
कुटुंबाचा मानवी विकासावर कसा परिणाम होतो ?	

P.T.O.

(b) Describe emotional expressions.

भावनांच्या अभिव्यक्तीचे वर्णन करा.

15

(c) Describe various tools of measuring personality.

व्यक्तीमत्व मापनाच्या विविध पद्धतींचे वर्णन करा.

15

SECTION - D

विभाग - D

8. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(a) State the nature of "thinking process".

विचार प्रक्रियेचे स्वरूप स्पष्ट करा.

15

(b) What is "emotional intelligence" ?

"भावनिक बुद्धीमत्ता" म्हणजे काय ?

10

(c) Describe the theories of language development.

भाषा विकासाच्या सिद्धांतांचे वर्णन करा.

15

9. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(a) Describe steps involved in problem solving.

समस्या परिहारातील आवस्थांचे वर्णन करा.

15

(b) Explain the concept of I.Q.

बुद्धीगुणांकाची संकल्पना स्पष्ट करा.

10

(c) What is communication ? Describe the process of communication ?

संप्रेषण म्हणजे काय ? संप्रेषण प्रक्रियेचे वर्णन करा.

15

- o O o -